

Eduskunnan puolustusvaliokunta

Kirjallinen lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN MÄÄRÄRAHAT

Reserviläisliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2021. Liitto antaa lausunnon liittyen puolustusministeriön hallinnonalalle esitettyihin määrärahoihin ja siihen liittyvään tilannekuvaan.

Hallituksen esityksessä puolustusministeriön hallinnonalan määrärahat kasvavat peräti 1,7 miljardia euroa. Kasvun taustalla ovat Laivue 2020- ja HX-hankinnat, jotka ovat tarpeen Meri- ja Ilmavoimien torjuntakyvyn ylläpitämiseksi. Reserviläisliitto on erittäin tyytyväinen siihen, että molemmat hankinnat kyetään toteuttamaan suunnitellusti nykyisessä, koronakriisin heikentämässä, valtion taloudellisessa tilanteessa. Tämä kertoo ja on vahva signaali siitä, että Suomi pitää kiinni vahvasta puolustuksestaan kaikissa olosuhteissa.

Budjettiesityksessä kuvataan hyvin aiempaa haastavammaksi muuttunutta, sotilaallista toimintaympäristöämme. Vaikka Suomeen ei kohdistu suoranaista sotilaallista uhkaa, on sotilaallinen toimintaympäristömme muuttunut aiempaa epävakammaksi samalla kun arktisen alueen sotilasstrateginen merkitys on kasvanut. Erityisesti Venäjä rakentaa arktiselle alueelle sotilaallista lisäkapasiteettia, joka myös meidän on puolustuspoliittisessa suunnittelussamme huomioitava.

Budjetin kuvaamalla tavalla sotilaallisten kriisien ennakkovaroitusaika on lyhentynyt ja kynnys sotilaallisen voiman käyttöön alentunut. Samalla sodankuva on laajentunut sisältämään uusia, ei-sotilaallisia vaikuttamiskeinoja kuten informaationsodankäynnin, joiden vaikuttavuutta meidän on omilla toimenpiteillämme kyettävä torjumaan. Tämä ei välttämättä onnistu kaikissa tilanteissa vain valtiollisen toimenpitein vaan vaatii kansallisen resilienssin ylläpitämistä laajemmin.

RESERVISSÄ – KAIKEN VARALTA

COVID-19 pandemia puolestaan saattaa lisätä yhteiskunnallista epävakautta niin Euroopassa kuin globaalissakin mittakaavassa, millä voi myös olla omat turvallisuusvaikutuksensa ja, joka tulee ottaa huomioon kansallisessa varautumisessamme. Niinpä myös tulevaisuudessa on huolehdittava suomalaisten korkeasta maanpuolustustahdosta, yleisestä sitoutumisesta puolustuksemme toimintaedellytysten turvaamiseen, huoltovarmuudesta sekä yleisestä kokonaisturvallisuudesta. Tässä työssä tulee hyödyntää mahdollisimman laajasti myös vapaaehtoistoimintaa ja -toimijoita.

Suomen puolustus perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja suureen reserviin, josta muodostetaan tarvittaessa Puolustusvoimien sodan ajan joukot. Näiden joukkojen 280.000 hengen kokonaisvahvuudesta reserviläiset muodostavat yli 96 prosenttia. Reserviläisistä koostuvien joukkojen valmiutta ja toimintakykyä on ylläpidettävä riittävällä kertausharjoituskoulutuksella sekä mahdollisimman laajalla, omaehtoisella toiminnalla ja koulutuksella, jota on tuettava riittävässä laajuudessa valtion talousarviosta.

Budjettiesityksessä varaudutaan 19.300 reserviläisen kertausharjoituttamiseen, mikä on kuluva jonkin verran enemmän ja tarkoittaa käytännössä, että noin 7,2 prosenttia Puolustusvoimien sodan ajan tehtäviin sijoitetuista reserviläisistä kutsutaan kertaamaan. Määrä on edelleen liian pieni ja Reserviläisliitto kannustaakin Puolustusvoimien tulosityksiköitä kutsumaan budjettiesityksen mahdollistamalla tavalla enemmän reserviläisiä kertausharjoituksiin.

Lisäksi Reserviläisliitto katsoo, että reserviläisiä Puolustusvoimien sodan ajan tehtäviin sijoitettaessa tulisi aina ottaa huomioon asianomaisen reserviläisen mahdollinen aktiivisuus reserviläistoiminnassa ja -koulutuksessa. Tämän myötä sijoitetut henkilöt olisivat motivoituneita, osaavia ja sitoutuneita sodan ajan tehtäviensä hoitamiseen, mikä tehostaisi kertausharjoituskoulutuksen vaikutavuutta sekä lisäisi Puolustusvoimien sodan ajan yksiköiden yleistä toiminta- ja torjuntakykyä myös poikkeusoloissa.

Vapaaehtoinen maanpuolustustyötä ja -koulutusta toteuttavien järjestöjen tukeen on varattu budjettiesityksessä 4.852.000 euroa. Määrärahasta valtaosa käytetään julkisoikeudellisen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnan tukemiseen niin, että tukea voidaan käyttää vain MPK:n sotilaallista valmiutta ylläpitävän koulutuksen (SOTVA) järjestämiseen. Yleiseen varautumiseen ja nykyistä parempaan resilienssiin tähtäävä varautumiskoulutus (VARTU) ei ole edelleenkään tuen piirissä, mikäli on ristiriidassa budjettiesityksen tilannekuvan ja siinä mainitun kokonaisturvallisuuden mallin kanssa. Reserviläisliitto uudistaa esityksensä siitä, että VARTU-koulutusta tuettaisiin esim. sisäasiainministeriön pääluokasta.

RESERVISSÄ – KAIKEN VARALTA

Reserviläisjärjestöjen taloudellinen tuki säilynee nykyisellä, hyvin alhaisella tasollaan. Reserviläisliiton osalta vuosittaisen tuen määrä on jo useita vuosia ollut 32.000 euroa, jolla katetaan liiton varsinaisen toiminnan kuluista nelisen prosenttia. Nykyinen tukitaso ei mahdollista paikallisen reserviläistoiminnan ja -koulutuksen riittävää tukea, ohjausta ja koordinoitua koko maan alueella. Ongelmat kasautuvat tällä hetkellä erityisesti maakunnalliselle tasolle, jossa reserviläisjärjestöjen yhteisen piiriorganisaation toiminta on puutteellisen rahoituksen johdosta paikoitellen heikentymässä.

On hyvä tiedostaa, että perinteisellä reserviläistoiminnalla ja -koulutuksella on suuri merkitys reservin toimintakyvyn ja suomalaisten maanpuolustustahdon ylläpidossa. Tähän toimintaan osallistuu vuositasolla merkittävästi suurempi määrä reserviläisiä ja muita suomalaisia kuin kertausharjoitukseen ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseille tai muuhun, MPK:n järjestämään toimintaan.

Myös reserviläistoiminnan volyymit ovat merkittävän suuria. Yksinomaan Reserviläisliiton puitteissa ammuttiin vuonna 2019 yhteensä yli neljä miljoonaa laukausta, mikä vastaa noin yhden Puolustusvoimien joukko-osaston vuosittaista laukausmäärää. Myös fyysisen suorituskyvyn ylläpitämiseen tähtäävä ja suomalaisten maanpuolustustahtoa ylläpitävä toiminta on reserviläisjärjestöissä erittäin laajaa ja siihen osallistuu vuosittain kymmeniä tuhansia järjestöjen jäseniä sekä muita suomalaisia. Monin paikoin reserviläisjärjestöt toimivat nykyään käytännössä myös veteraanityön ja sotiemme veteraaneihin liittyvän perinnetyön suorittavana organisaationa.

Korkeampi rahoitustaso puolustusministeriön pääluokasta mahdollistaisi nykyistä koordinoidumman, suunnitelmallisemman, laajemman ja paremmin puolustusvalmiuttamme ylläpitävän reserviläistoiminnan eri puolilla Suomea. Myös järjestöjen maanpuolustustahdon ylläpitämiseen tähtäävä toiminta olisi nykyistä tehokkaampaa ja vaikuttavampaa, mikä tukisi myös budjettiesityksessä kuvattuja tavoitteita.

Reserviläisliitto katsookin, että tulevaa puolustusselontekoa laadittaessa tulisi yhdeksi tavoitteeksi asettaa reserviläisjärjestöjen korkeampi rahoitustaso sekä niiden toiminnan kytkeminen osaksi Suomen puolustusjärjestelmää. Nämä toimenpiteet tehostaisivat ja laajentaisivat reserviläistoimintaa sekä lisäisivät puolustusjärjestelmämme tehokkuutta ja sen uskottavuutta sekä tekisivät reserviläistoiminnasta EU:n näkökulmasta tarkasteltuna osan kansallista puolustustamme. Tämän myötä esim. EU:n lyijyhauli kiellon ja selviteltävänä olevan, laajemman lyijyammuskiellon soveltaminen Suomessa olisi puolustuksemme kannalta vähemmän ongelmallista.

Reserviläisliitto on Suomen suurin maanpuolustusjärjestö, jolla on yli 38.000 jäsentä. Heistä noin 90 prosenttia on suorittanut varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen. Liiton paikallisyhdistyksissä reserviläiset voivat ylläpitää ampumataitojaan, fyysistä kuntoaan ja maastotaitojaan. Lisäksi reserviläisillä on mahdollisuus ylläpitää sodan ajan sijoitustensa edellyttämiä tietojaan ja taitojaan myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseilla, jonka kouluttajista 39 prosenttia ja muista vapaaehtoistoimijoista 42 prosenttia tulee Reserviläisliitosta. Lisäksi Reserviläisliitto kuuluu Naisten Valmiusliittoon (NVL), Suomen Ampumaurheiluliittoon (SAL) ja Tammenlehvän Perinneliittoon (TAPE). Lisätietoja osoitteesta www.reservilaisliitto.fi.

Lisätietoja liiton lausunnosta antavat varapuheenjohtaja Ismo Nöjd, puh 0400 463 417 / ismo.nojd@reservilaisliitto.fi ja toiminnanjohtaja Olli Nyberg, 0400 640 755 / olli.nyberg@reservilaisliitto.fi.

RESERVISSÄ – KAIKEN VARALTA